

**Role lokálních projektů
v české politice zaměstnanosti**

Pavel Horák

MASARYKOVA UNIVERZITA

Role lokálních projektů v české politice zaměstnanosti

Pavel Horák

**muni
PRESS**

Tato práce byla uskutečněna za finanční podpory
Grantové agentury České republiky v rámci projektu P404/11/0086:
Modernizace české sociální politiky: k zaměstnanosti vstřícnému modelu?

Role lokálních projektů v české politice zaměstnanosti

Evaluační studie projektu zaměřeného na zvýšení
zaměstnatelnosti zdravotně postižených osob
a osob starších padesáti let

Pavel Horák

MASARYKOVA UNIVERZITA

Brno 2014

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Horák, Pavel

Role lokálních projektů v české politice zaměstnanosti : evaluační studie projektu zaměřeného na zvýšení zaměstnatelnosti zdravotně postižených osob a osob starších padesáti let / Pavel Horák. – Vyd. 1. – Brno : Masarykova univerzita, 2014. – 170 s.

Anglické resumé

ISBN 978-80-210-7489-7

331.53-056.26/.3 * 331.53-053.87/.88 * 331.5.024.5 * 005.591 * (437.3)

- zaměstnávání zdravotně postižených – Česko

- zaměstnávání osob 50+ – Česko

- politika zaměstnanosti – Česko

- programy a projekty – Česko

- monografie

331 - Práce [4]

Citace

HORÁK, Pavel. *Role lokálních projektů v české politice zaměstnanosti. Evaluační studie projektu zaměřeného na zvýšení zaměstnatelnosti zdravotně postižených osob a osob starších padesáti let.* Brno: Masarykova univerzita, 2014, 178 s. ISBN 978-80-210-7489-7.

Recenzovali:

Ing. Jarmila Mateřanková

doc. RNDr. Milan Šimek, Ph.D.

© 2014 Pavel Horák

© 2014 Masarykova univerzita

ISBN 978-80-210-8282-3 (online : pdf)

ISBN 978-80-210-7489-7 (brožovaná vazba)

Obsah

Úvod.....	7
Teoreticko-empirická část	
O roli lokálních projektů zaměstnanosti, o zaměstnatelnosti vybraných skupin ohrožených nezaměstnaností a o reakci vlád na jejich začleňování	
Kapitola 1	
Role projektů financovaných z Evropského sociálního fondu v politice zaměstnanosti v České republice a zahraničí	15
Kapitola 2	
Zaměstnatelnost osob starších padesáti let a zdravotně postižených na současných evropských trzích práce.....	27
Kapitola 3	
Přístupy české a evropské politiky zaměstnanosti k začlenění zdravotně postižených a osob starších padesáti let na trh práce.....	43
Analytická část	
Případová studie lokálního projektu zaměřeného na zvýšení zaměstnatelnosti osob se zdravotním postižením a osob starších padesáti let ve vybraném kraji České republiky	
Kapitola 4	
Zhodnocení procesu tvorby a realizace vybraného lokálního projektu zaměstnanosti	67
Kapitola 5	
Zhodnocení naplnění výchozích očekávání účastníků projektu a vlivu projektu na jejich zaměstnatelnost.....	108
Závěry	
Je možné zdokonalit stávající proces tvorby a realizace lokálních projektů zaměstnanosti v České republice?	145
Literatura	154
Seznam schémat.....	165
Seznam tabulek.....	166
Summary	170
O autorovi	176

Úvod

Přístupy vlád jednotlivých členských zemí Evropské unie k sociálním problémům prošly v posledních desetiletích mnoha změnami, které byly vyvolány zejména snahou snížit náklady a současně zvýšit pružnost, efektivnost a kvalitu tradičně státem spravovaných veřejných politik a v jejich rámci poskytovaných programů a služeb. Akcent na tyto požadavky byl ještě více posílen od konce roku 2008 v důsledku celosvětové hospodářské krize, která negativně postihla většinu západních ekonomik včetně České republiky. Z těchto důvodů by novodobé politiky měly být schopny pružně reagovat na turbulentní změny spojené se stále rostoucí komplexitou, dynamikou a diverzitou současného světa s jeho často nepředpověditelnými, neočekávanými, nežádoucími nebo společensky nebezpečnými jevy (např. Beck 1992, 2007; Kooiman 1993; Mayntz 1993).

V případě politiky zaměstnanosti a trhu práce, které jsou centrem zájmu této knihy, jde o jevy spojené s tzv. novými sociálními riziky a rizikovými skupinami osob ohrožených ve zvýšené míře (dlouhodobou) nezaměstnaností. Jinými slovy, jde o životní podmínky sociálních skupin, které se vyznačují sníženou schopností být samostatnými a společensky nezávislými občany. Tito jedinci mají často nedostatečnou kvalifikaci, omezené pracovní dovednostmi a možnosti, jak sladit práci a rodinný život, a obecně limitovaný přístup k službám sociálního státu (Beck 2000, Giddens 1998; Taylor-Gooby et al. 2004; Taylor-Gooby 2005). Rizikové skupiny – do kterých jsou často zahrnovány osoby s nízkou kvalifikací, zdravotně postižení, lidé vyššího, nebo naopak nižšího věku, absolventi, rodiče pečující o malé děti, osoby ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí a podobně – se vyznačují omezenými šancemi na získání a udržení vhodného zaměstnání na současném proměnlivém trhu práce. Důvody těchto omezení lze přitom často spatřovat jak v osobnostních a profesních charakteristikách těchto skupin, tak v předsudečných a stereotypních postojích a chování ostatních aktérů na pracovním trhu, zejména pak z řad zaměstnavatelů a pracovníků státní správy a samosprávy (srv. Sirovátka 1997a, 2002; Mareš et al. 2008; Horáková a Horák 2014).

Reakcí vlád na povahu moderních společností, plodících nové nejistoty, rizika a sociální problémy, bylo již od konce 80. let minulého století zavádění nového způsobu vládnutí (new governance), který významně ovlivnil současnou administrativu, řízení, kontrolu a realizaci dílčích veřejných politik evropských i mimoevropských zemí. Podstata tohoto trendu spočívá ve snaze zapojit

do tradičně státem spravovaných politik aktéry z nestátních sektorů (konkrétně pak trhu a občanského sektoru), kteří ve vyšší míře než dříve začali participovat na realizaci jednotlivých státních opatření (blíže Horák 2012). Trend vzájemné spolupráce státních a nestátních aktérů, umožňující poskytnout kvalitní a méně nákladné služby, byl doprovázen procesy decentralizace (k zvýšení flexibility stávajících opatření, aby odpovídala reálným potřebám a problémům), marketizace a soutěže (zajišťujících ekonomickou efektivitu) a nových forem řízení ve veřejném sektoru, zabezpečujících racionální a efektivní dosahování cílů politik metodami managementu, které jsou úspěšně využívány po desetiletí v soukromém sektoru (Sirovátka, Horáková a Horák 2014; blíže také van Berkel et al. 2011, 2012).

Výše uvedené trendy je možné v posledních letech v náznamech identifikovat i ve vývoji české politiky zaměstnanosti a trhu práce, často ale v omezené či hybridní podobě. Přestože došlo v některých českých regionech k masivnímu rozvoji kvalitních partnerských vztahů mezi státními a nestátními aktéry (Winkler a Zelenková 2010; Horák 2011), tradičně decentralizovaný systém českých služeb zaměstnanosti byl od roku 2010 postupně re-centralizován. Nový požadavek na vyšší regulaci a koordinaci české politiky zaměstnanosti jeho centrem tak nahradil původně poměrně flexibilní politiku zaměstnanosti, která se vyznačovala dobrou cíleností na potřeby jednotlivých skupin nezaměstnaných v konkrétních lokalitách. Rovněž snižování celkového počtu pracovníků úřadů práce a jejich nevyhovující pracovní podmínky často znemožňovaly přistupovat k nezaměstnaným cíleně a individuálně (Sirovátka a Šimíková 2013). Navíc v rámci marketizace státní správy nastal sice v oblasti politiky zaměstnanosti velký boom zadávání zakázek nestátním subjektům zaměřeným na aktivaci a začleňování pracovní síly na trh práce, ale nedostatečná regulace tržních vztahů způsobila, že v některých regionech měly a mají nestátní organizace monopolní postavení (Sirovátka a Greve 2014). Principy nového veřejného managementu jsou v české politice zaměstnanosti rovněž dlouhodobě uplatňovány v poměrně omezené míře a na úkor převažujícího byrokratického stylu řízení veřejných služeb zaměstnanosti (Sirovátka, Horák a Horáková 2007; Sirovátka 2014). Celkově převažoval v České republice mezi lety 2008 až 2013 trend omezování rozsahu a kvality opatření aktivní politiky zaměstnanosti při současném snížení úrovně kompenzace příjmu v nezaměstnanosti. Tím se česká politika zaměstnanosti vzdalovala evropským a světovým trendům (Sirovátka 2014; Rákoczyová a Horáková 2014).

Souběžně s těmito změnami došlo v České republice (stejně jako v ostatních členských státech) k nárůstu využívání Evropského sociálního fondu k financování a realizaci jednotlivých opatření aktivní politiky zaměstnanosti,

kteří byly tradičně vykonávány výhradně státními úřady práce. Přestože finanční prostředky z Evropského sociálního fondu byly využívány v českém prostředí již od roku 2004 (ihned po vstupu České republiky do Evropské unie) a bylo prokázáno, že jejich přínos v mezidobí 2004 až 2006 byl totožný s opatřeními financovanými státem (blíže Horáková et al. 2010), reformy systému služeb zaměstnanosti a související legislativy (zejména přijetí a následná novelizace zákona o veřejných zakázkách) posílily podíl regionálních a lokálních projektů realizovaných nestátními organizacemi na celkové politice zaměstnanosti v České republice. Došlo tím k posílení role projektů financovaných z Evropského sociálního fondu a k faktickému „vyvlastnění“ aktivních opatření pracovního trhu poskytovaných v jeho rámci z rukou státu.

Vedle výše uvedených limitů a nedostatků lze v průběhu posledních let v české politice zaměstnanosti identifikovat pozitivní změny, které se týkají právě možnosti čerpat finanční prostředky z Evropské unie pro potřebu tvorby a realizace lokálních projektů zaměstnanosti. Tyto projekty totiž umožňují vytvářet a posilovat spolupráci mezi státními a nestátními aktéry, kteří mají dlouhodobé a specifické zkušenosti s prací s konkrétními rizikovými skupinami nezaměstnaných. Zároveň tyto projekty umožňují využívat inovativní metody a postupy zaměřené na rozvoj znalostí a dovedností jejich účastníků, zvyšovat tím jejich zaměstnatelnost, a tím i šance na úspěšné nalezení vhodného zaměstnání na současných trzích práce (blíže Horáková a Horák 2013; Horáková 2013, 2014).

Úkolem předkládané knihy je navázat na několik málo odborných příspěvků, které se zabývají situací české politiky zaměstnanosti po její reformě započaté v roce 2010 (např. Sirovátka a Winkler 2011; Sirovátka a Šimíková 2013; Horák, Horáková a Hora 2014; Sirovátka, Horáková a Horák 2014). Pokusíme se zjistit, jaká je role Evropského sociálního fondu v současné české politice zaměstnanosti s ohledem na míru a způsob jeho využívání v zahraničí. Kniha přináší *komplexní hodnocení námi vybraného lokálního projektu zaměřeného na dva typy rizikových skupin nezaměstnaných (zdravotně postižené osoby a osoby staršího věku), který byl v průběhu let 2012 až 2014 realizován v Jihomoravském kraji*. Naším cílem je také zmapovat okolnosti tvorby a realizace tohoto projektu (včetně identifikace případných obtíží a přínosů) a zhodnotit průběh jeho realizace a výsledný vliv na zvýšení zaměstnatelnosti a nalezení zaměstnání u jeho účastníků.

V první, teoreticko-empirické části knihy, seznamujeme čtenáře s rolí projektů financovaných z Evropského sociálního fondu v politice zaměstnanosti v České republice a zahraničí v posledních letech (kapitola 1). Následně se zabýváme konceptem zaměstnatelnosti a jeho jednotlivými dimenzemi, které

prakticky operacionalizujeme jednak pro potřeby výzkumu všech rizikových skupin nezaměstnaných na současných trzích práce, jednak pro potřeby výzkumu osob zdravotně postižených a osob starších padesáti let, které se účastnily projektu hodnoceného v analytické části knihy (kapitola 2). V závěrečné kapitole teoreticko-empirické části se podrobně zabýváme zdravotně postiženými osobami a osobami staršího věku v České republice, jejich postavením na českém trhu práce a konkrétními přístupy české a evropské politiky zaměstnanosti k jejich začleňování do něj (kapitola 3).

Analytická část knihy přináší komplexní hodnocení jednotlivých fází tvorby a realizace vybraného lokálního projektu zaměstnanosti financovaného z Evropského sociálního fondu a jeho přínosu. V úvodu druhé části monografie vymezujeme náš cíl, užité metody, okolnosti a způsoby sběru a analýzy potřebných dat. Dále hodnotíme okolnosti tvorby a realizace našeho projektu (kapitola 4). Poslední kapitola je věnována hodnocení naplnění výchozích očekávání účastníků projektu a vlivu projektu na zaměstnatelnost jeho účastníků (kapitola 5). V samotném závěru knihy předkládáme výsledná zjištění, která vyplynula z naší případové studie a která jsou podle našeho názoru zobecnitelná a využitelná pro přípravu dalších projektů zaměstnanosti v českém prostředí (viz dále). Identifikujeme konkrétní problémové oblasti a navrhuje, jak tyto nedostatky odstranit či zmírnit.

Domníváme se, že předkládaná kniha by mohla být přínosem pro různé skupiny čtenářů, kteří se přímo či nepřímo podílejí na politice zaměstnanosti a trhu práce, a to v několika směrech. V prvé řadě zatím v českém prostředí neexistuje mnoho hodnotících studií zaměřených na tvorbu, implementaci a zároveň i přínosy lokálních projektů zaměstnanosti, chybí tedy dostatečná praktická zpětná vazba pro jejich tvůrce, realizátory a účastníky. V této souvislosti by kniha mohla oslovit hlavně tvůrce a realizátory politiky zaměstnanosti a trhu práce, seznámit je s *pozitivními i negativními zkušenostmi spojenými s tvorbou a realizací lokálních projektů zaměstnanosti v tuzemsku i zahraničí* a nabídnout jim možná řešení stávajících obtíží. Nestátním aktérům z řad neziskových organizací, kteří pracují se skupinami osob ohroženými na trhu práce (zejména pak s osobami staršími padesáti let a se zdravotně postiženými), by pak kniha mohla poskytnout *klíčové informace o projektech zaměstnanosti*, zprostředkovatelných klientům jako možný způsob řešení jejich často náročné životní situace spojené s nezaměstnaností. Zároveň by předložený text mohl oslovit samotné nezaměstnané a seznámit je s tím, co vše mohou očekávat od lokálních projektů zaměstnanosti, které se specializují na zvýšení jejich šancí nalézt vhodné zaměstnání na otevřeném trhu práce.

Dále předkládaná případová studie nabízí analytikům politiky a studentům veřejné a sociální politiky *návod, co vše a jakým způsobem* je možné v procesu tvorby, realizace a výsledných efektů lokálních projektů (jakýchkoli veřejných a sociálních programů) *zkoumat a jakým způsobem získaná data analyzovat*. Předložená studie si totiž klade za cíl zhodnotit lokální projekty zaměstnanosti „komplexně“, tj. zaměřit se na všechny existující fáze procesu a jeho implementace (od plánování, přes realizaci až po sledování výsledných účinků na zaměstnatelnost jeho účastníků) za využití různých datových zdrojů (analýza dokumentů, rozhovory s tvůrci, realizátory i účastníky projektů, dotazníky), které kombinují optiku kvantitativního i kvalitativního výzkumu. Přestože má předkládaná studie případový charakter, podobnost zjištěných výsledků s již provedenými evaluačními studiemi umožňuje *využít její zjištění pro všechny ostatní lokální projekty* zaměstnanosti implementované v českém prostředí. Věříme, že naše kniha osloví výše uvedené čtenáře, splní jejich očekávání a bude pro ně užitečnou pomůckou.

Teoreticko-empirická část

O roli lokálních projektů zaměstnanosti,
o zaměstnatelnosti vybraných skupin ohrožených
nezaměstnaností a o reakci vlád na jejich začleňování

Kapitola 1

Role projektů financovaných z Evropského sociálního fondu v politice zaměstnanosti v České republice a zahraničí

Tato kapitola poskytuje klíčové informace o roli projektů financovaných z Evropského sociálního fondu v České republice a zahraničí v posledních několika letech. V prvé řadě se zaměřuje na souvislosti mezi evropskou politikou sociální a hospodářské koheze, evropskou strategií zaměstnanosti, Evropským sociálním fondem a politikami zaměstnanosti a trhu práce jednotlivých členských zemí Evropské unie. Následně prezentujeme jednotlivé operační programy financované z Evropského sociálního fondu a využívané v České republice z hlediska klíčových témat, která pokrývaly. Shrnujeme zde zkušenosti s těmito projekty v českém prostředí a navrhnou expertní doporučení pro jejich další rozvoj. V poslední části kapitoly se zabýváme vlivem evropských projektů na způsob administrace a realizace české politiky zaměstnanosti a trhu práce v posledních letech. V samotném závěru shrnujeme klíčová zjištění o roli evropských projektů v české politice zaměstnanosti a trhu práce v porovnání s jejich rolí v zahraničí.

Evropské strukturální fondy a politika zaměstnanosti v zemích Evropské unie

Česká politika zaměstnanosti a trhu práce je od doby vstupu ČR do Evropské unie (v květnu 2004) významně ovlivňována regionální politikou Evropské unie, respektive politikou hospodářské, sociální a územní soudržnosti, jejíž cíle jsou dosahovány pomocí strukturálních fondů Evropské unie.

Hlavním cílem evropské regionální politiky byla v období let 2007–2013 snaha o dosažení ekonomické a sociální soudržnosti jednotlivých členských států zvýšením jejich konkurenceschopnosti a zlepšením ekonomického a sociálního vývoje, šlo tedy o záležitosti bezprostředně spojené s problematikou trhu práce. Ve stejném období byly vytyčeny i hlavní (poměrně obecné) cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti, které se týkaly podpory růstu a tvorby většího počtu kvalitnějších pracovních míst, podpory regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti a rozvoje spolupráce mezi jednotlivými členskými

státy (srv. Marek a Kantor 2007). V listopadu 2013 přijal Evropský parlament finanční rozpočet pro novou politiku soudržnosti na následující časové období (2014–2020). V rámci této reformované politiky se explicitně objevují konkrétní témata související s životním prostředím, energetickou závislostí a bojem proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Na oficiálních stránkách Evropské komise jsou zmíněny tři klíčové priority nové politiky soudržnosti: podpora malých a středních podniků (zdvojnásobením jejich finanční podpory v následujících sedmi letech ze 70 na 140 miliard EUR), orientace na výsledky dosahované evropskými strukturálními fondy (pomocí výkonnostní rezervy pobízející k provádění kvalitnějších projektů) a zvýšení efektivity politiky soudržnosti sledováním míry dodržování doporučení Evropské unie jednotlivými členskými státy (EC 2014d).

Cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti umožňují prosazovat tři z pěti existujících fondů, z nichž druhý je klíčový pro realizaci politiky zaměstnanosti a trhu práce. Konkrétně jde o Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), který slouží k podpoře veřejných a soukromých investic na pomoc odstranění rozdílů mezi regiony v Evropské unii v oblasti výzkumu, inovací, ochrany životního prostředí a prevence rizik a infrastruktur; dále o Evropský sociální fond (ESF), který financuje opatření sociální politiky a politiky zaměstnanosti na základě doporučení Evropské strategie zaměstnanosti v oblasti boje proti diskriminaci, podpory rovnosti, vzdělávání a odborní přípravy, a třetím je Kohezní fond (KF), který slouží ke snížení ekonomických a sociálních nerovností nově nastupujících členských států s hrubým domácím produktem nižším než 90 % průměru členských zemí Evropské unie (blíže Marek a Kantor 2007).

Tyto fondy umožňují jednotlivým členským státům EU čerpat dočasnou finanční podporu, aby došlo ke snížení regionálních rozdílů, a tím k co největšímu přiblížení ekonomické úrovně bohatších zemí v Evropské unii (srv. Marek a Kantor 2007; EC 2014a). Vlastní vymezení evropské regionální politiky včetně postupů potřebných k čerpání konkrétních finančních prostředků z evropských fondů jsou obsaženy ve třech strategických dokumentech a v jednom typu programových dokumentů (Dočkal 2007). V prvním případě je regionální politika Evropské unie poplatná pro jednotlivé členské země eurozóny obsažena v nadnárodním strategickém dokumentu nazvaném Strategické obecné zásady Evropské unie, konkrétní pravidla a strategie čerpání finančních prostředků z Evropských fondů jednotlivými zeměmi v konkrétním časovém období jsou obsaženy v Národním rozvojovém plánu. Česká republika v této souvislosti pravidelně vypracovává Národní strategický referenční rámec, dokument vytvořený ministerstvem pro místní rozvoj a schválený vládou ČR, jehož obsah je dále projednáván s Evropskou komisí. Ve skutečnosti jde o podklad pro jednotlivé programové

dokumenty, v rámci kterých získávají jednotlivé země finanční prostředky. V druhém případě jde o programové dokumenty, které popisují oblasti možných intervencí na národní a regionální úrovni dané členské země (jde o tzv. operační programy – viz dále). Jednotlivé zásady a priority politiky soudržnosti přitom vznikají během konzultací mezi Evropskou komisí a jednotlivými členskými státy, které samostatně vytvářejí návrh smlouvy o partnerství obsahující strategii dané země a návrh operačních programů, které by chtěly financovat z Evropských fondů. Vyjednávání o konkrétní podobě jednotlivých operačních programů se mohou účastnit různí regionální aktéři z řad zaměstnavatelů, pracovníků státní správy a občanského sektoru (EC 2014a).

V rámci široké palety oblastí, na které se současná evropská regionální politika od roku 2014 zaměřuje (patří sem podpora cestovního ruchu, dopravy, kultury, životního prostředí atd.), existují i oblasti související s trhem práce (jde o zaměstnání a sociální začlenění, podporu podnikání a vzdělávání a odbornou přípravu – srv. EC 2014a). V této souvislosti jsou politiky zaměstnanosti a trhu práce jednotlivých členských zemí Evropské unie v posledních čtyřech letech¹ významně ovlivňovány Strategii pro hospodářský růst Evropa 2020 na období let 2010 až 2020 a navazující Evropskou strategií zaměstnanosti. Strategie Evropa 2020 je strategickým dokumentem, který se zaměřuje na oblast zaměstnanosti, inovací, vzdělání, sociálního začlenění a změny klimatu. Jejím cílem je „v příštím desetiletí dosáhnout nového ekonomického růstu podporou inteligentní a udržitelné ekonomiky, která podporuje sociální začleňování osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“ (EC 2010a). V dodatečném rozhodnutí Rady Evropy č. 707 z října 2010 jsou specifikovány tři konkrétní cíle („hlavní směry“) politiky zaměstnanosti, které by měly být dosahovány jednotlivými zeměmi eurozóny. Jsou jimi dosažení plné zaměstnanosti a snížení nezaměstnanosti a neaktivity pomocí konceptu flexicurity, zlepšení kvality a produktivity práce zejména zvýšením zaměstnanosti a odstraněním nerovností v zaměstnávání různých sociálních skupin a posilováním hospodářské, sociální a územní soudržnosti v boji proti chudobě a vylučování znevýhodněných sociálních skupin z trhu práce (srv. EC 2010c: 49). Evropská strategie zaměstnanosti vychází od roku 2010 ze Strategie 2020 a klade si za cíl podpořit vznik

1 Do roku 2010 byly politiky zaměstnanosti jednotlivých členských zemí včetně České republiky ovlivňovány Lisabonskou strategií z března 2000 a setkáním Rady Evropy v Nice z téhož roku, které sledovaly snahu zkvalitnit ekonomiku Evropské unie jako celku, aby byla do roku 2010 „nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomickou na světě, založenou na znalostech a schopnosti trvale udržitelného růstu s více lepšími pracovními místy a vyšší sociální soudržností“ (EC 2001:2).

většího množství kvalitních pracovních míst v celé Evropské unii (EC 2014c). Jde o každoroční proces, který spočívá ve výměně informací a v diskuzích mezi jednotlivými členskými zeměmi a orgány Evropské unie o tom, jaké cíle národní politiky zaměstnanosti by měly být dosahovány a jakým způsobem (jde o tzv. „otevřenou metodu koordinace“, EC 2014c). Vlastní proces stanovení a realizace strategie zaměstnanosti probíhá ve čtyřech krocích. Nejprve jsou stanoveny společné priority a cíle politiky zaměstnanosti Evropskou komisí (tzv. Employment Guidelines) a následně je na základě dostupných statistických dat publikována Společná zpráva o zaměstnanosti (Joint employment report), která je součástí Roční analýzy růstu (Annual Growth Survey). Jednotlivé členské státy poté vytvářejí Národní programy reform, které předkládají Evropské komisi. Ta je porovnává se Strategií Evropa 2020 a po jejich zhodnocení předkládá jednotlivým zemím konkrétní Doporučení (tzv. Country-specific recommendations, blíže EC 2014c).

K naplňování dílčích cílů politiky zaměstnanosti a trhu práce využívají jednotlivé členské země zejména Evropského sociálního fondu, jehož posláním je „zlepšovat možnosti zaměstnávání pracovníků, posilovat sociální začleňování, bojovat proti chudobě, podporovat vzdělávání, dovednosti a celoživotní učení a vytvářet komplexní a udržitelné politiky aktivního začleňování (...), a přispívat tím k hospodářské, sociální a územní soudržnosti“ (EP a CE 2013, odst. 2). Konkrétně by měly finanční prostředky z tohoto fondu podporovat zavádění takových opatření politiky zaměstnanosti, trhu práce a vzdělávání v jednotlivých regionech členských států Evropské unie, která se zaměřují na boj proti diskriminaci a nerovnostem na trhu práce, na rozvoj celoživotního vzdělávání, kvalifikace pracovní síly a inovací ve způsobech organizace práce a podnikání (srv. Horáková et al. 2010; ESF 2014; EC 2014b).

Mezi subjekty, které mohou získat finanční prostředky z Evropského sociálního fondu, patří všichni aktéři, kteří mají možnost ovlivnit přípravu pracovní síly na vhodné zaměstnání, proces jeho získání a udržení. Jde tedy zejména o školy, obce a města, podnikatele a hospodářské komory a neziskové organizace. Tyto subjekty mají možnost získat finanční prostředky především v případě, že podají kvalitní projekty, které prokáží jejich plné a efektivní využití (srv. Dočkal 2007; Marek a Kantor 2007; Smutný a Hálek 2008).